

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

THE OLDEST
AND MOST
POPULAR
SLOVENIAN
NEWSPAPER
IN UNITED
STATES OF
AMERICA.

ŠTEV. (No.) 193.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 6. OKTOBRA — SATURDAY, OCTOBER 6, 1928.

LETNIK XXXVII.

Osem jugoslovanskih vojakov ubitih na albanski meji.

ALBANCI ZASLEDOVALI MORILCA V JUGOSLOVANSKO OZEMLJE. — PRI STRELJANJU JE PADLO OSEM JUGOSLOVANSKIH VOJAKOV. — ZDI SE, DA JE TO NALASČ INSCENIRANA PROVOKACIJA PROTI JUGOSLAVIJI.

Belgrad, Jugoslavija. — Osem jugoslovanskih vojakov je padlo pri obmejnem spopadu, ki je nastal vsled tega, ker so albanske straže pri zasledovanju nekega morilca prestopile jugoslovansko-albansko mejo. Albanski vojaki se niso ustavili na poziv jugoslovanske straže, marveč so hiteli naprej za morilecem. Jugoslovanski obmejni stražniki so se postavili v bojno linijo in pričel se je boj med Albanci in jugoslovanskimi vojniki. Poročilo pravi, da je padlo v boju osem jugoslovanskih vojakov. Tudi Albanci so imeli precejšnje zglube, katerih pa poročilo podrobno ne omenja.

Med tem časom, ko so se obmejne straže borile med seboj je pa morilec, kateri je povzročil spopad neopažen utekel. Da je prišlo do spopada so očevidno zagrešili Albanci, ker se niso na poziv jugoslovanskih obmejnih stražnikov postavili.

Ta slučaj nam prikazuje, kako nemirna točka je Balkan. Vsaka malenkost vzmerni obmejne straže, da se začne med seboj pobijati. Iz gotovih strani prihajajo vesti, da je bil slučaj nalašč insceniran, da bi provociral Jugoslovane. Iz tega stališča je jasno, da bo Albanija še dolgo središče bodočih balkanskih nemirov in provokacij. V Albaniji pravijo tudi druga poročila, da se nahajajo italijanski vojaki, ki uče Albance moderne vojevanja.

STAVKA NA FILIPINIH.

Guverner filipinskih otokov nastopa brezobzirno proti delavcem. — Nad 600 ladijskih nakladalcev zastavkalo.

Manila, Filipini. — Konstantinlerji patrolirajo v luci Cebu, ki je drugo največje pristanišče na filipinskih otokih. Radi slabih razmer in nezadostnega zaslužka je odšlo na stavko nad 600 ladijskih nakladalcev. Plače so tako nizke, da ladijski nakladalci niti najbolj beraško niso morali izhajati z njimi. Prosil so daljši časa, a kapitalistične družbe, kakor povsod so tudi tukaj zavrnile zahteve delavcev in tako sami izzivali stavko.

Guverner Henry L. Stimson, ki je nasledil bivšega guvernerja pokojnega generala Wooda, je ukazal, da naj konstantinlerji zastražijo pristanišče in pazi, da stavkarji ne povzročijo kake škode.

V Cebu se izvaja iz Združenih držav precejšnje količino raznega blaga in izdelkov. Iz luke pa gre veliko sadja, raznega olja in drugih pridelkov v Zdr.države in v Evropo.

Philadelphia, Pa. — Mnogo alkohola se dandanes porabi za industrijsko uporabo. Iz Philadelphije se poroča, da se samo v izdelovalnicah peruma porabi v enem letu nad 1.000.000 galonov alkohola.

TUDI ČRNCI ZA AL SMITHA.

Črnci za demokrasko stranko. — Navdušeno pozdravljajo Al Smitha. — Ne marajo za Hooverja.

Chicago, Ill. — Na nekem shodu v Chicagu, na katerem je bilo med občinstvom nad 95 procentov črncev, se je navdušeno pozdravljalo ime demokraskega kandidata Al Smitha, kadar je govornik isto imenoval. V dvorani je bilo zbranega okrog 2.000 občinstva obojnega spola, in med njimi največ črncev. Za Smitha se je kazalo splošno navdušenje. Nastopilo je mnogo govornikov, med drugimi tudi Mr. Brown, kateri kandidira za kongresmana. V prav živem govoru se je izrazil, "da on ne veruje v prohibicijo." Nadalje je govornik povdarjal, da prohibicijska postava je le podlaga največjih goljufij, ki svetu kaže svetlo lice, za krinko se pa skrivajo raznovrstne sleparije. "To postavo jaz smatram", je nadaljeval govornik, "za največjo sleparijo, kar se jih je kedaj že na svetu godilo." Občinstvo je govorniku navdušeno ploskalo.

Nekateri govorniki so slučajno včas tudi omenili Hooverjevo ime, naker je pa občinstvo ostalo popolnoma mirno. Ploskalo je le takrat, kadar je govornik napadal kandidata Hooverja.

Iz tega je jasno razvidno, da navdušenje za Al Smitha prevladuje po vseh krajih. Celotno črnci se za njega potegujejo.

LAKOTA NA KITAJSKEM.

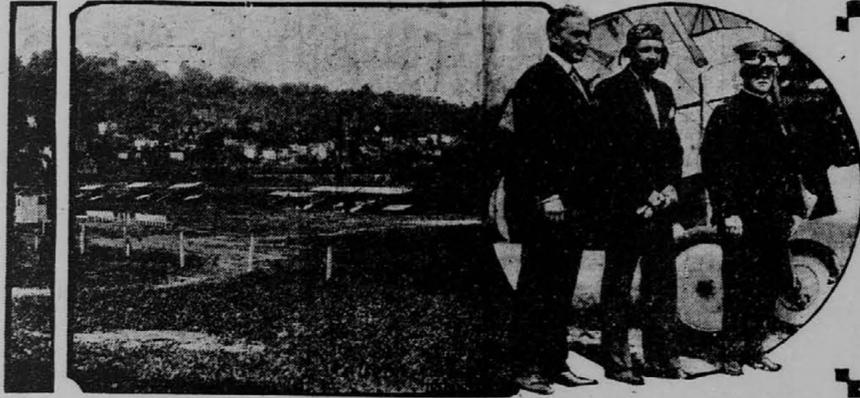
Nad 2.000.000 ljudi trpi lakoto. Poročila pravijo, da je stiska tako velika, da stariši prodajajo lastne hčere.

Peking, Kitajsko. — Velika lakota kraljuje v zapadnem Santungu in južni Chili, pravijo poročila. Lakota je posledica, slabe letine, mraza, toče in velikih povodenj na Kitajskem. Kar pa slednje ni pokončalo letine, so jo pokradli razni gorski roparji, ki so napadali pokrajine skozi celo leto, ker tudi roparjem primanjkuje živeža. Nad 2. milijona ljudi trpi lakoto, tako poročajo razni tujezemski poročevalci. Več kakor 34 okrajev je prizadetih od pomanjkanje živeža. Okrog 500.000 ljudi v severnem delu Santunga je tako prizadetih, da ako ne dobijo takojšnje pomoči, da jih bo veliko pomrlo radi lakote. Stariši prodajajo svoje hčere za živež, poročajo londonski poročevalci.

V Pekingu in Tientsinu pa grozi stavka poštnehi uslužbencev, kakor tudi stavka železničarjev.

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

NAVDUŠENJE ZA ZRAKOPLOVSTVO V CINCINNATI.

Mnogo zanimanja za zrakoplovstvo je zavladalo tudi v Cincinnati. Slika predstavlja polje "Lunken" v Cincinnatiju, katero je bilo nedavno otvoreno in se smatra kot eno največjih zrakoplovnih polj na svetu. Na desni C. O. Sherrill, mestni ravnatelj; poleg T. H. Embry; na levi policijski nadzornik Copeland. Tam hranijo tudi en "Waco" zrakoplov, za preganjanje zločincev.

PONOVA IZPOVED OBREGONOVEGA MORILCA.

Izpovedal je, da je umor zasnoval čisto sam, brez vsake druge pomoči. — Pazite, če bo brezverski tisk to poročal!

Mexico City, Mehika. — Jose de Leon Toral, morilec mehikanskega predsedniškega kandidata Obregona, je v četrtek izpovedal, da je umor Obregona sam zasnoval in da mu ni pri tem nihče pomagal. Isto omenja tudi v svojem pismu svojemu pravnemu zagovorniku, Miguel Collado in sicer, da pričakuje gotove smrti in da zato nima nobenega vzroka zakrivati kake sokrivice. Izjavlja tudi njemu, da je zasnoval in izvršil umor čisto sam brez vsake druge pomoči.

Radovedni smo, če bota to novico prinesla javnosti tudi tetka "Prosveta" in pa milwauški "Vestnik in Naš Dom". Ker sta oba tako silno "resnicoljubna", menda ja ne bota z molkom žaila resnice?!

V ŠVICI SE GORA PODIRA.

Zeneva, Švica. — Te dni se je v Švici odtrgal velik kos gore "Monte Arbinio", in z groznim gromenjem se je porušeno skalovje valilo v dolino "Argonne", in pokopalo pod sabo vse kar je bilo na površju zemlje. Pri tej katastrofi je izginilo 16 gorskih koč, in 4. sestava so bila popolnoma podruta. Po nekaterih krajih se je nakopičilo skalovja do 900 čevljev visoko. Mnogo bližnjih vasi so ljudje potem v strahu izpraznili.

BOGATEGA FARMARJA NAŠLI MRTVEGA.

Williamsport, Ind. — Najbogatejši farmar iz tega okraja, Victor Briggs, star 60 let, je bil te dni umorjen od neznanne roke. Ko je neki prodajalec zdravil prišel do hiše, je našel truplo umorjenega na porču v mlaki krvi. Kot se sumi, je bil umorjen ponoči izavljen iz hiše, naker mu je zločinec zadal pet strellov. Radi ropa se to ni zgodilo, ker so našli na roki umorjenega dragoceni prstan, in krasni avtomobil ni bil vzet iz garaže.

KRIŽEM SVETA.

Chicago, Ill. — Mrtvega so našli v njegovi sobi v hotelu Blackstone, majorja (mestnega župana) iz Jefferson City. Ko na večkratna klicanja po telefonu ni bilo nobenega odgovora, je hotelski poslovođa šel pogledat, zakaj se major ne oglasi. V veliko začudenje pa je našel majorja sedečega na stolu mrtvega, in v rokav je še držal časopis, kate-rega je poprej čital.

Bukarest, Romunija. — Romunski princ Nikola se je podal na potovanje po zahodni Evropi, v družbi neke ženske. To pa je romunsko vlado precej ozlovoljilo. Za princem so poslali poslanca v Bruselj, da bi zabranil njegovo nadaljnje potovanje in ga pripeljal nazaj v Romunijo.

Bruselj, Belgija. — Juan de la Cierva, španski iznajditelj, ki je izumel novi stroj "giroplan", je 3. okt. dospel v Bruselj. Novi zrakoplov se je prav dobro obnesel. Zdej se pa pripravljva, da prej ko mogoče odpluje čez morje v Združene države.

San Francisco, Calif. — Mrs. Margaret Emerson Baker je bila že trikrat poročena in trikrat razporočena. Ko je pr bila četrth zasubljena od Mr. C. M. Amory, jo je pamet sredičala. Odklonila je ponudbo rekoč: "Dovolj je, da sem imela tri može, v četrto se nočem možit. Nadaljno življenje bom posvetila v to, da bom skrbela za svojo edino malo hčerko."

Berlin, Nemčija. — Z velikim nemškim Zeppelinom delajo zadnje preizkušnje, predno se poda na pot proti Združenim državam. Do sedaj je vzdržal v zraku najdalje 35 ur.

NE KADITE V POSTELJI.

Indianapolis, Ind. — Graydon Balch, star 43 let, se je zvečer vlegel v posteljo, pri tem pa še vedno pušil osmojeno cigaro. Ker je bil truden je kmalo zaspal, naker mu cigara pade iz ust in postelja je pričela goreti. Predno se je mož prebudil, je bil že zelo močno osmojen, da je moral v bolnišnico. Ne kadite v postelji!

DVOJNI JUBILEJ BULGARIE.

V Sofiji slavijo desetletnico bulgarskega kralja Borisa in dvajset letnico proglašenja bulgarskega kraljestva.

Sofija, Bulgarija. — Velike vojaške slavnosti so se vršile te dni v Sofiji in drugih bulgarskih mestih, o priliki proslave desetletnice bulgarskega kralja Borisa in dvajsetletnice proglašenja bulgarskega kraljestva. Sofija je vsa v cvetju in zastavah, pravijo poročila. Kralj Boris je včeraj pregledal s svojim štabom vojsko, ki je paradirala pred njim na vojaških vežbališčih.

Obenem so kabinetni uradniki v svojih slavnostnih govorih povedali, da Bulgarija dobi v novembru letošnjega leta dvajset milijonsko posojilo. Posojilo bote podpisale Francija in Italija, vsaka \$5.000.000.00 prvi poročilo, drugih deset milijonov dolarjev pa dobi vlada v New Yorku in Londonu.

POŠTA PO ZRAKU.

Chicago, Ill. — V nujnih zadevah, za poštne pošiljkatve danes najbolje služi zrakoplov. Kot se poroča, je tegom enega meseca iz Chicage bilo poslanih po zrakoplovih nič manj kot 5.000.000 pismov. To kaže, da ta promet dobre napreduje.

JEČE SO PREMAJHNE.

Waupun, Wis. — V tem mestu se nahaja 1.014 oseb v zaporih. Ječe so premajhne, zato se je že pričelo graditi nove in se bodo v mesecu decembru že lahko uporabljale. V teh zaporih se ni še nikoli nahajalo toliko zločincev, kakor zadnje čase. Kaj je neki vzrok? Morda Jaka.

UBITI OD ŽELEZNICE.

Tacoma, Wash. — Dr. E. A. Pflum, zobozdravnik iz Colby, Wis., in še dva njegova tovariša so bili ubiti od železnice, ko so se peljali na lov proti za-hodnim državam. Druga dva ponesrečena sta bila: A. J. Mettelka, in W. H. Witt, iz Seattle.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Iz neodrešene domovine.

GOSPODARSKA POMOČ FAŠISTOV SLOVENCEM NA GORIŠKEM IN PRIMORSKEM SAMO NA PAPIRJU. — KDOR TULI S FAŠISTI, DOBI POMOČ, DRUGI NE. — DRUGE VESTI IZ ZASEDENEGA OZEMLJA.

Mussolinijevi milijoni za goriško pokrajino.

Gorica, 10. sept. — Fašistični tajnik Caccese hodi v Rim poročat o položaju v deželi. Kadar se vrne, pride vselej v tržaški "Piccolo" naznanilo, da je bila Caccesejeva pot do Mussolinija zelo uspešna. Napoveduje se izboljšanje kmetijstva, pospeševanje industrije, pomoč brezposelnim. Pred nekaj dnevi je bil Caccese v Rimu skupno z goriškim prefektom Cassinijem. Tržaški list pripoveduje, kakor vedno ob taki priliki, da zasleduje Mussolini dogodke na Goriškem z največjo paznostjo in da je točno poučen o vseh razmerah. Predvsem hoče, da se nadaljuje energično penetracija na slovenski teritorij.

Gospodarski strani je treba posvetiti posebno pozornost: Tajnik in prefekt sta govorila o suši in veliki škodi, ki jo je prizadela vsej deželi. Mussolini je dovolil nato 4 milijone lir za javna dela, ki se izvrše v conah, kjer bi bila brezposelnost najbolj pereča. Mogoče se bo pomagalo tako kakim 2000 brezposelnim.

Ker se je pridelalo malo kornuze, fižola, krompirja in žita sploh, je odredil Mussolini, da bo dal neki veliki kreditni zavod "Goriški zvezi" kredit treh milijonov po najnižji obrestni meri, da se bo moglo po suši najbolj prizadeto prebivalstvo preskrbeti s potrebnim živežem. — "Piccolo" pravi, da je hotel Duce tako zopet osebno intervenirati, da se zagotovita goriškim kmetovalcem kruh in polenta za zimo, ki se kaže neugodna.

Čevljiarska zadruga v Mirnu, ki je sedaj pod laškimi vodstvom dobi naročilo 10.000 parov čevljev za armado. Mussolini hoče dati tako nov impulz goriški industriji.

Tajnik in prefekt sta bila tudi pri finančnem ministru, s katerim sta razpravljala o važnih gospodarskih problemov, zadevajočih vso deželo. Podrobneje pa ne povesta nič.

Glede povrnitve vojne škode optantom so se bile raznesle vesti, da bo solucija njihovega vrašanja ugodna, toda tajnik izjavlja, da je vse tako govorice brez podlage. Trebalo bi nad 200 milijonov lir za tako solucijo, ki jih pa ne prenese sedanja državna gospodarska situacija. Treba potrpljenja in zaupanja v vlado in fašistično stranko!

Goriška gospoda sta govorila s finančnim ministrom tudi o prevzetju podružnice Ljubljanske kreditne banke po rimskem zavodu Banca Nazionale del Lavoro e della Cooperazione. Ta transformacija pomeni nov korak za popotno vrstitev drugorodcev v institucije režima, ne samo politične ampak tudi gospodarske.

V Senožcah

so razvili prapor ondnotnega fašija. Prapor je daroval trža-

ški ženski fašij, ki je bil pri slavnosti številno zastopan. Tržaški prefekt je bil zadržan, zato pa je brzojavil senožeški svečanosti! Navzoči so bili zastopniki oblasti, med njimi vojaški poveljnik iz Postojne. Prapor je blagoslovil don Tamaro iz Trsta. Imenom zveznega tajnika je govoril cav. Martelli, naglašajoč, da gleda Italija na Kras z neskončno ljubeznijo. Italija je veliko-dušna do onih, ki vršijo leno v miru dan za dnem svoje delo in stroga je z onimi, ki skušajo motiti njen razvoj in njen siguren povzdig. "Ne poslušajte krivih apostolov z onostran meje in ne onih, ki obupani pred realnostjo dejstev skušajo sejati teror in sovražstvo z barbarskimi atentati." Spomnil se je Cerkvenika, ki je padel kot "svetel vzgled ljubezni in zvestobe do Italije". Na slavnost so nagnali "alloglotte" od blizu in daleč. Vse take prireditve gredo na račun našega ljudstva.

Aretacija komunistov v Gorici in Trstu.

Goriška kvestura objavlja komunike, ki pravi, da je bil izvršen umor Viktorja Kogejja, o katerem smo obširno poročali, iz političnega nagiba. Mladi Kogej je bil doma v Idriji komunist, v Gorici v službi na neki žagi na Rojcah, pa je zapustil komuniste in se je baje nagibal k fašizmu. Ker je bil fant agilen in je poznal podrobno vse komunistično gibanje, so se ga začeli bati bivši njegovi tovariši, katerim se je zdelo mogoče tudi to, da jih izda policiji, zlasti ko se je začel bližati podgorskim komunistom. Sklenili so, da ga ubijejo in na neki seji je bil izbran Alojzij Bregant iz Podgore, da usmrti Kogejja. Ta je izvršil nalog in pri tem je tudi njega doletela smrt. Policija je stikala za komunisti in jih končno v Gorici zaprla 5. Ti so: Avgust Lango, natakar, Alojzij Markič, Alojzij Hvalič, Karol Peric, Leopold Sfiligoj delavci. V Trstu so bili aretirani: Valentin in Ivan Kojelj ter Karel Drašič, delavci, in Viktor Krašnar, trgovski potnik. Policija išče še Josipa Kenda iz Čiginja. Vsi so mladi ljudje. Za duševnega voditelja komunistov označa policija dijaka Dušana Hreščaka, ki ga pa ne more izslediti. Policija je našla v neki podgorski kaverni polno orožja in eksplozivnih snovi. Ukaz za umor Viktorja Kogejja je prišel baje iz idrijskih komunistov in je bil odobren od skupine tržaških komunistov, ki so pisali Kogejju grozilna pisma. Napa-dalec Bregant je bil silno razburljiv človek. Pri vojaki je bil v Libiji. Nosil je potem doma neko čudno obleko, da so se mu ljudje smejali, ko se je prikazal "po libijsko" oblečen.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, po- sedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Naročnina: Za celo leto \$5.00 Za pol leta 2.50 Za Chicago, Kanado in Evropo: Za celo leto \$6.00 Za pol leta 3.00

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke popoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov arhiviramo ne vrača.

J. M. Trunk:

Kmetška hiša -- izgine?

Naš pesnik Ivan Vesel-Koseski je zložil lepo pesem o slovenski kmetški hiši, o slovenskem oratarju. Vse, prav vse, na kar je naš narod ponosen, je prišlo iz hiše slovenskega oratarja, iz kmetškega doma. Skoroda ni pesnika, ki bi ne bil udaril na to struno in bi se ne bil poskusil v poeziji slovenskega kmetškega doma.

Moderni svet ne da dosti na poezijo, in poezije je konec, ko zmanjka kruha, če lakota in skrb za kruh trka na vrata. Ampak ali res gre samole za kako mehko lunasto poezijo pri kmetški hiši, kmetškem domu?

V Ameriki je kmetški dom — farma. Precej se razlikuje od starokrajškega kmetškega doma, v bistvu sta si pa enaka. "Pridite na kmete, na farme, ustanovite si lasten dom, dela vam ne bo zmanjkalo, a niti ne kruha, kar je pač glavno, ko je skrb za kruh pač tudi glavno v življenju, denarja morda ne bo preveč, a kruha bo dosti..." Tako in enako se večkrat kdo oglasi v časopisih, in ta klic na — farme ni ravno napačen.

Ali pa je s kako farmo vseh skrbi za vsakdanji obstanek konec? Ali nimamo prečnega farmarskega vprašanja, ki igra ravno v sedanji volilni kampanji bolj važno vlogo kakor pa je industrijsko vprašanje? Farma daje kruh farmerju, če ga da, dala naj bi ga pa tudi vsem mestom in meščanskemu prebivalstvu, ker kruh prihaja iz zemlje, od farme, in brez kruha mora zastati vse industrijsko življenje, brez kruha bi izumrla vsa mesta. V mnogih slučajih se zdi, da je kruha celo preveč, in prihaja farmarsko vprašanje ravno iz te obilice kruha, da farme in farmerji izginejo. Čudno, nasprotujoče, paradoksnost se glasi, da farma da kruha vsem slojem, a da na farmi ni kruha, ni obstanka, da se more farmarsko vprašanje rešiti, drugače farmer pogine, in morda pogine, ker ima preveč kruha, preveč pridelka, katerega ne more razpečati. Poezija sem, poezija tja, glavno je, da je obstanek, življenje, jedaje in pi- jače, ampak zopet ni obstanka, ker je preveč pridelka. V Kaliforniji bo menda to leto ostala polovica grazdja na trtah, ker ni trga za grozdje, ali je cena taka, da se ne izplača obirati. V "corn beltu" sredi Amerike si belijo glave, kam naj grejo s — koruzo, in v Floridi gnije sadež na in pod drevjem, ker ni nikogar, ki bi sadež pokupil in — pojedel.

Razpasla se je Malthusova teorija. Preveč je ust, pre- malo kruha, vsi se ne morejo našiti, prihod novih ust se mora za- štapati, milijonov ni mogoče prehraniti. Manj ust, več kruha, drugače bomo od lakote poerkali. Ampak crkajo farme in farmerji opuščajo farme, ker je preveč pridelka in — premalo ust za te pridelke. Čuden svet. Vidi se, da farmarsko in krušno vprašanje niso mače solze in politiki si bodo morali še beliti glave, da razrešijo vso to zmotarijo pre malo in pre- več kruha.

Ampak — rodil se je — rešitelj. Rešitelj je seve Amerikane, saj gleda na Ameriko ves svet. Profesor H. E. Barnard na severozapadnem vseučilišču je predaval pred zborom amerikanske kemične družbe in po- vedal, da se poskrbi lahko za kruh vsega sveta — brez farm in obdelovanja zemlje. Malthusovih skrbi radi preveč ust ne pozna, in prepričan je, da bodo kemiki pristopili in pomagali, ako bi zemlje zmanjkalo ali bi zemlja ne dajala več zadostne množine kruha za vsa usta, in kemiki že zdaj delujejo v tem smislu. Dobesedno pravi: "Ko se pojavi potreba, bo kemik izpremenil sonce in luč in dušik zraka za prehrano človeške družine. V tovarni, ki obsega kak mesten blok, in kjer deluje

The First and the Oldest Slo- venian Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon- day and the day after holidays.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Subscription: For one year \$5.00 For half a year 2.50 For Chicago, Canada and Europe: For one year \$6.00 For half a year 3.00

do 30 delavcev, more proizvajati v obliki drož toliko kruha, kakor 10,000 mož, ki obdelujejo do 57,000 akrov zemlje pod navadnimi načini obdelovanja."

Kruha bo vedno treba, a malo drugačen kruh utegne biti. Vsakdo lahko vidi, da je na zadnji neka resna in važna stran. Kemik ima že zdaj veliko nalogo pri prehrani, in bo brezdvomno imel še večjo v bodočnosti.

Da bo pa kar jutri konec farm, kmetov in kmetij, o tem ni govora. Smelo lahko trdim, da jih nikoli ne bo, ker jih ne sme biti, ako noče biti konec bivanja na zemlji.

Farma, kmetija je podlaga mest, ne mesta podlaga kme- tij. Izgine farma, izgine še veliko prej mesto. Nemci so izgubili vojno, ker je zmanjkalo kruha.

GLAS OD SV. JANEZA V DETROITU.

Detroit, Mich.

Pa zopet malo besed na pa- pir, da ne bo preveč pritožb zavoljo prereditkih dopisov iz Detroita. Mislim pa, da bi se res lahko še kdo drug ojunčil in kaj napisal, saj naročnikov na naš list v Detroitu ni ravno malo.

Zelo živahno nadaljujem delo za prvi cerkveni bazar. Vse je v dobrem teku in obeta se prav lep uspeh. Nerodno je samo to, da ne delamo vi enako pridno. Nekateri bi si radi polomili vse svoje ude pri de- lu, tako garajo, so pa tudi dru- gi, ki so bolj zaspani in si men- da mislijo: saj drugi delajo tudi za nas! Pa to ni prav! — Vsak in vsaka brez izjeme mo- ra na delo! Pa brez odlašanja.

Prihodnje nedeljo imajo na- ša dekleta iz Young Ladies So- ciality svoj dan za bazar. Ob 4. uri popoldne bodo dale card party v cerkveni hiši in potem bo zabava s plesom, ki se bo vsilil v gorenjih prostorih. Za postrežbo bodo dekleta prav skrbno poskrbele. Kar bo do- bička, je namenjen za elek- trično pralno mašino, ki jo ho- če dekliško društvo kupiti za bazar. To je lepa namera in naša vrla dekleta pač zasluži- jo, da jim prav vsi gremo na roko. Torej pridite v nedeljo v obilnem številu, da se pozaba- vate in pripomorete dekletom do lepega uspeha.

V cerkvi imamo spet nekaj novega. Dva lepa kipa mogoč- nih svetnikov Franciška in An- tona sta se naselila vanjo. Po- menita lep okras cerkve in na prvi pogled povesta, da je cer-kev sv. Janeza v oskrbi fran-čiškano. Oba kipa sta že pla-čana, to pa največ po zaslugi znane umetnice v kolektanju, Mrs. Gazvode, in tistih dobrih faranov, ki so se njenemu trka- nju odzvali. Njihova imena so bila prebrana v cerkvi in do- stavljena je bila primerna za- hvala. So pa tudi zapisana v knjigi življenja in bodo ponov- no prebrana takrat, ko se bo zahteval ves račun od vseh do- brih del. Takrat se bo tisto bran-je še prav posebno lepo sliša- lo. Ponovno Bog plačaj vsem!

"Amer. Slovenec" ima v na- ši naselbini precej zaostalih naročnikov. Kar vsak naj po-

gleda na prvo stran, kaj je na- tiskano na onem drobem list-ku, kjer stoji vaš naslov. Če kaže številka, da je vaša na- ročnina potekla, veste, kaj imate storiti. Znano vam je, da je zastopnik tega lista v naši naselbini Father od sv. Janeza na 386 Geneva. Ta ima pa ra- vno sedaj toliko posla z raznimi zadevami pri fari, da mu skoraj voda v grlo teče. Zato ne more mnogo okoli, čeprav je njegova "Ovčka" vedno pri- pravljena za pot in rada drdra po gladkih detroitskih cestah. Zato bi bilo zelo želeli, da bi se naročniki sami oglasili v župnijskem ofisu in poravnali, komur je poteklo. Torej je ta- ko napravite in videli boste, da bo prav.

Toliko za danes, pa z Bogom vsem, ki ste prebrali te vrstice do konca! Poročevalec.

ŠTIRIDESETNA POBOŽ- NOST V CHICAGI.

Chicago, Ill.

Prihodnje nedeljo 7. okto- bra se prične v cerkvi sv. Šte- fana štiridesetna pobožnost pri pol 8. sv. maši, med katero se bo izpostavilo Presv. Rešnje Telo v češčenje in molitev in ostane izpostavljeno do večera, do blagoslova pri večerni pobožnosti. Isti red vse tri dni do torka večera, ko bo sloves- ni sklep štirideset urne pobož- nosti. Vsak večer bo pobož- nost in pridiga. Za spovedova- nje bo na razpolago več dru- gih č. gg. duhovnikov, tako, da bo lahko vsakdo opravil spoved in prejel sv. zakramen- te ob tej priliki.

V nedeljo popoldne poseti mnogo Čičažanov sosedno na- šo naselbino sv. Jurija v So. Chicagi. V nedeljo bo imelo društvo sv. Florijana, šte. 44. KSKJ, slovesen sprejem novih članov in članic v društva in K. S. K. Jednoto. Čičaški vpeljevalni klub bo vodil slo- vesno vpeljevanje.

Mnogo pa jih gre v Lemon, kjer pravijo, da pridedi preč. g. pater John, gvardijan le- montskega samostana "mede- no veselico". Preč. gospod je izkušeni čebelar in vsako leto pridelal najboljši med v oko-lici.

V Bank of England je mo- goče kupiti zlato v palicah, po 1700 funtov vsaka (\$8000).

SMRTNA KOSA V CLEVE- LANDU.

Cleveland, Ohio.

Umril je na posledicah po- škodb 53-letni Anton Balantič. Rojen je bil blizu Preddvora pri Kranju. Stanoval je na 1064 E. 61st St., kjer je v ne- deljo dne 23. septembra ne- srečno padel po stopnjah. Njegova soproga je umrla lansko leto. Bil je svak Mrs. John Mandel, 15322 Water- loo Rd. — Umrla je Mary Skubic, rojena Ribič. V Cleve- landu je bivala 21 let. Doma je bila iz Rake na Dolenskem. Tu zapuša soproga. — Po dolgi in mučni bolezni je umrla Jennie Kržič, stara 53 let. Tu je bivala 16 let, in je bila doma iz Borovnice. Zapuša tu soproga in tri otroke. Bila je članica društva Mir, št. 10 S. D. Zveze. Naj v miru počiva- vajo!

TO IN ONO.

ALBANSKI OBEŠENCI SE ČUGAJO V VETRU.

Albanski kralj Zogu je dal te dni prvi in doslej edini in- terju. Reporter nekega veli- kega lista opisuje takole obisk pri njem:

Čudno mi je bilo pri srcu ko sem stopal skozi Tirano v cu- tawayu in cilindru, na ulicah pa so razbijali kotlarji. Na trgu sem moral mimo vislic, kjer so se gurali v vetru obe- šenci. Zogu jih je dal obesiti v opomin upornikom, da bodo videli, kako se godi nasprotni- kom njegovega režima. Obe- šenci so namreč skovali zaro- to zoper kralja.

Kraljeva palača je dobro zastražena. Hiša je precej niz- ka, nekakšne vrste boljša vila. V predobju sprejme obisko- valca kraljeva garda, obleče- na v zelo pešne uniforme. Vsak gardist ima nabasano puško.

V dvoru me je sprejel pol- kovnik Zareggi, kraljev oseb- ni adjutant. Šla sva skozi vrt v predvor, kjer je visela sli- ka kraljeve matere in kjer je polno gobelinov in težkih pre- prog. Potem sem bil predstavl- jen kralju Zogu, ki nosi uni- formo z rdečim ovratnikom in zlatimi našivi ter napravlja naravnost mladeniški vtis. Ko sem vstopil, mi je prišel napro- ti. Pogledal sem ga v plave oči, energične ustnice in sem sp- znal, da stojim pred možem, ki je nenavadno odločen. Po- nudil mi je roko in cigarete.

Hotel sem izvedeti iz njego- vih ust karkoli o njegovi ka- rieri, toda na to vprašanje je odklonil sleherno pojasnilo. Potem je začel govoriti o svoji deželi in kronanju. Izjavil je, da se je dal kronati za kralja pred vsem radi tega, da bo en- krat za vselej konec plemen- ske mržnje in bojov v deželi.

Pripovedoval je, da vstane ob petih zjutraj, ob sedmih pa prične z delom. Zaposlen je do 12., potem počiva do 15. in ostane v pisarni do 19. Njegov program je kratak; glasi se: mir in stabilnost. Edino mo- narhistični princip lahko dela v tem pravcu, če se naj spravi

v red in tek Albanija, "Pepel- čica Evrope". Dežela potrebu- je železnice in cest, brzozajnih zvez in šol; vse to bo dobila, ampak ne s pomočjo birokrat- ičnega aparata, marveč čisto naravnim potom.

Albanija, je dejal Zogu, ima že sedaj tri visoke šole, dve za moške, eno za ženske. Vsaka podprefektura pa ima pod seboj 100 do 150 ljudskih šol (na papirju).

V nadaljnjem razgovoru je Zogu opozoril korespondenta, da bo skušal za vsako ceno iz- koreniniti osvetlo iz običajev albanskega ljudstva. K temu bo bistveno pripomogla prise- ga, ki so jo nedavno položili njemu v roke poglavarji al- banških plemen.

Zogu ima namen vladati Al- banijo po obrazcu zapadne Evrope. V koliko se mu bo to posrečilo, bo pokazala prihod- nost, zakaj Albanec se dosle- še ni srečal s civilizacijo.

POZNA OSVETA.

Iz Korzike poroča angleški list "Daily Chronicle" o sled- ečem slučaju krвне osvete. Pred 28 leti je imel nek Korz. po imenu Andrienne Zanelli spor s posestnikom Biggi, pri katerem je prišlo do obraču- nanja s pestmi. Nož se je za- bliskal in Zanelli je zabodel svojega nasprotnika. Po tem dejanju je Zanelli zbežal v go- re, kjer so ga pa našli orožni- ki, privedli v zapor in pred so- dišče. Zanelli je bil obsojen na pet let ječe in pa pet let iz- gona iz Korzike. Biggi pa je zapustil sina, ki je bil ob oče- tovi smrti deset let star. Za- prisel je, da se bo maščeval nad morilecem svojega očeta.

Mladi Biggi je zrastle, je sto- pil v vojaško službo, služil v Maroku in se udeležil tudi sve- tovnih vojn. Nato se je povr- nil domov. Zanelli pa se je enako povrnil, potem ko je bil 28 let izven svojega domač-ega kraja in dosegel starost 63 let. Komaj se je Zanelli povr- nil, že je vstopil Biggi v njego- vo stanovanje in ustrelil mori- lca svojega očeta. Tudi Biggi je zbežal v gore, kjer ga kot nekoč Zanello iščejo orožniki.

Halberstadt, Nemčija. — Max Valier, nemški iznajdi- tel novega železnega stroja, ki vozi na tračnicah, je srečno dovršil in preizkusil ta stroj in vozil s hitrostjo 150 milj na uro. Morda se bo to obneslo za splošno uporabo.

NEMŠKI NOVI STROJ VOZI 150 MILJ NA URO. Halberstadt, Nemčija. — Max Valier, nemški iznajdi- tel novega železnega stroja, ki vozi na tračnicah, je srečno dovršil in preizkusil ta stroj in vozil s hitrostjo 150 milj na uro. Morda se bo to obneslo za splošno uporabo.

NEMIRI V SVICI. Zeneva, Švica. — Skoro bi prišlo do boja v Zenevi, ko so se dve politični stranki divje razburile. Vmes so pa hitro po- segli navzoči poslanci drugih držav, in umirili razburjene stranke.

NA PRODAJ IMAM Pohištvo, namizno posodo, za- stole, in zavese (drapec). — Nizka cena. Pokličite ali pridite osebno, samo zvečer.

4912 Jackson Blvd. Tel.: Mansfield 9641.

Tudi "opazovanja". — Men- ton iz Detroita je te dni pod- kadil "najboljšega pisatelja na celem svetu", s tem, da je rekel, da ima mesto glave "malo repico". No, to se vz- ame lahko, kakor hoče, Molek n. pr. si šteje to za posebno medaljo, ki mu jo je pripel na prsa detroitski Menton. Drugi, ki moža za "malo repico" ob- bližje poznajo, pa pravijo: "Prav dobro je zadel..."

"Doba elektrike je tu" — Stari Zafrk, je te dni zbral vso svojo razstrešeno voljo in mo- čil, je namočil pero globoko v tintnik ter napisal članek: "Doba elektrike je tu..." — Janez, ki opazuje pa tudi sta- ratega Zafrka, se je pa v svojem "cimerčku" smejal, češ, no, zdaj se ni določila elektrika tu, ampak na prihodnji konvenciji bo prava doba elektrike, ki te bo tresla, da te bo iztresla iz tvojih hlač...

Nekaj, kar ni preveč ispo- — Kolikor mi znano je posla- la Slov. Zenska Zveza svojo prvo knjigo, ki jo je izdala, na ogled večim listom tudi v stari kraj. Toda doslej, dasi je mi- nulo že več mesecev ni nobene ocene, ne hev ne mev ne reče nihče na to knjigo. Vzrok je morda v tem, da se starokraj- ci čutili mnogo vrlji od nas. Prav! Toda pozabiti bi ne smeli, da je slovenska žena v Ameriki, če tudi priprata in skromna, nabrala že marsika- teri dolar za razne namena stare domovine. Ob takih pri- likah pa niti ene besede ni za- njo. Če je v tem slučaju brez- bržnost in zanikernost vzrok, je odpušljivo, če je pa gola preziranj, je pa umazanost prve vrste!

Dvoječka. — Gospa Medve- dova je porodila dvoječka. Ko mali Francek opazi mala deč- ka, vpraša mamico: "Ali sta oba fantka naša, ali sta samo na izbiro?"

Slab priporočnik. — "Kaj je dejal zdravnik, ko si mu po- vedal, da prihajaš k njemu na moje priporočilo.

"Takoj je zahteval od me- ne, da moram plačati naprej."

Nič hudega. — Mož: "Ti si rekla, da so to češpljivi kolač-ki, a jaz ne najdem nikake češolje v njih."

Zenka: "Nič ne de! Saj tu- di v pasjih kolačih nikdar ne dobiš psov..."

Točni policisti. — V neku- južnem kraju so zasledovali težkega zločinca. Da bi ga bilo lažje dobiti, je drž. pravdi- ništvo razposlalo sliko dotične- ga in sicer v šestih raznih po- zicijah.

Iz malega mesta je nato po- ročala policija: "Slike prejeli. Pet smo jih že aretirali, šeste- ga opazujemo."

* PODLISTEK *

Drobtine s potovanja v domovino in nazaj.

Jugoslavija pripada s svojim glavnim delom Balkanskemu polotoku, smo rekli uvodoma. Toda s severnim delom sega še precej daleč v srednjo Evropo, in sicer v Vzhodne Alpe ter v prostrano Panonsko ali Srednjedonavsko nižavje, kamor je na široko odprta.

S široko južnozpadno stranjo pa leži ob Adriji, ki je le ozko morje in ne prvovrst- na prirodna meja.

Jugoslavija je tedaj balkanska, podo- navska in jadranska država obenem. Taka lega ima sicer mnogo ugodnosti v gospo- darskem, prometnem in trgovskem oziru, toda nalaga tudi velika politična bremena.

Pozorno moramo motriti razvoj politi- čnih dogodkov bodisi med balkanskimi, srednjeevropskimi podonavskimi kakor ja- dranskimi državami. Težišče jugoslovans- ke pozicije je sicer na Balkanu, toda v Po- donavju leže najbogatejši predeli, žitnice, in na Adriji so vrata v široki prekomorski svet, ki si ga ne smemo dati zapreti. Jugo- slovanska diplomacija se tedaj ne nahaja pred lahkiimi nalogami.

Označiti moramo Jugoslavijo kot drža- vo, ki v geografskem oziru ne predstavlja popolnoma enotnega ozemlja. Sestoji v glavnem iz dveh večjih predelov in večje- ga števila manjših, precej izoliranih oze- melj. Srbija predstavlja prirodno precej enotno ozemlje, kateremu je krepka osred- nja vez Moravsko-vardarska dolina; k njej se dobro pridružujejo tostran Donave in Save ležeče ravnine Vojvodine in Srema, ki prihajajo vsled ugodne površine in boga- tih vodnih in železniških zvez v krog pri- vlačne sile Beograda.

Drugi glavni predel je Hrvatska-Slavo- nija z JIno Slovenijo in nizko severno Bos- no; v Sremsko-slavonski ravnini pri Vin- kovcih se veže s prvim predelom. Izolirane geografske enote pa predstavljajo stara Raška, Črna gora, Dalmacija, Hercegovina z večjo južnozpadno polovico Bosne, v manjši meri tudi severozpadna Sloveni- ja, pa tudi nekatere kotline v Južni Srbiji.

Posamezni deli kraljevine tedaj niso po- prirodi dobro zvezani med seboj. Toda isto svojstvo imajo vse nove nastale narodne države severno in vzhodno od Jugoslavije. Dejstva geografske lege pa prihajajo do izraza v notranji politiki, v pojavih notra- njega življenja posameznih predelov.

Jugoslavija — narodna država.

Druži nas predvsem skupna narodnost. Zato je razumljivo, da je Jugoslavija na- stala v dobi, ko se je narodna ideja izka- zala kot prva in glavna državotvorna sila. Sedanje državno ozemlje je pripadalo eni skupni državi le malo časa, in sicer le te-

daj, kadar je bilo del velike svetovne drža- ve, najprej Rimske in nato Bizantinske ter Turške, pri čemer slednjima najseveroza- padnejši del niti ni pripadal. Koj početkom narodnega preporeda se je pojavila težnja, da se združijo jugoslovanske dežele tudi politično. Ta težnja je postajala tem moč- nejša in splošnejša, kolikor bolj je zmago- vala ideja narodne samoodločbe, dokler se ni uresničila. Ni se pa izpolnila še v popol- nem obsegu, kajti izven današnje državne meje so ostali znatni deli sonarodnikov, saj se slovensko narodno ozemlje razprostira do Furlanske nižine, tik do črte Trzič (Monfalcone) nad izlivom Soče-Kormin- Čedad-Tarčet-Humin (Gemona) in dalje do Pontebe. V oblasti Italije je ostala skoro vsa Istra, Zadar in Lastovo ter Palagruža in tudi Reka. V Avstriji so ostale Ziljska dolina, ki je slovenska do Šmohora, Belja- čka okolica ter vsled nesrečnega izida ple- biscita vsa Celovška kotlina, kjer bivajo Slovenci že onstran Vrbaškega jezera, do

Celovca, do najvišjih vzpetosti Svinške pla- nine nad Dječkami in do dolene Labodni- ce pri St. Pavlu. Nekaj slovenskih vasi je ostalo pod Madžarsko v Prekmurju, v Ba- ranji in Bački; v Rumuniji pa znatnejše število sonarodnikov v Banatu, zlasti okrog Temešvara, pri Krašovu ter na levem bre- gu Donave v Djerdapski klišari. Dalje biva južnoslovanski živelj kompaktno v velikem številu še onstran državne meje v južni Makedoniji, ki je pripadla l. 1913 Grčiji, in sicer do Kostura, Bera, Soluna in Lan- gaze.

Da se bo v bodočnosti javljala tendenca, pridružiti si še neosvojenone sonarodnike, zlasti na SZ, je vzpričo tiskov razvite nar- odne zavednosti brezdvomno. Dalje lahko na podlagi historičnih skušenj sklepamo, da bo Jugoslavija poskušala doseči boljše prirodne meje tam, kjer so ji današnje iz gospodarsko-prometnih ali obrambenih ozi- rov preveč neugodne.

(Dalje sledi.)

ŽENSKI SVET

Rastemo . . .

Z današnjim dnem je priglašena nova podružnica, ki je 23. po številu. Oglašil se je zopet naš sever in na plan je stopil Ely, v Minnesoti. Tako ima Ženska Zveza že tretjo podružnico v Minnesoti. Vsa čast zavednim Slovenkam na severu in naj bi vas zgled otajal led še v kakki drugi naselbini. Za novo podružnico se je zlasti zavzela Mrs. Rose Svetich, ki je navdušila svoje znanke in prijateljice, da so se pridružile ženski organizaciji. Vsa čast Mrs. Svetich in priručna hvala za trud. — Ker bi pa tako lepo izgledalo, ko bi imele ravno dva ducata podružnic, apeliram na ostale naselbine, kjer še nimajo ženske postojanke, da se pokorajžijo in začnejo z agitacijo za Žensko Zvezo.

Kakor vidim, se je tudi začelo zanimanje, katera podružnica da bo dobila nagrado za 200 članic. Jako korajžen dopis je bil iz Collinwooda. Obetajo celo, da bodo kmalu imele 500 članic. Prav je tako. Sedaj ste bile postavljene za zgled z 200 članicami, prihodnji pa bo bitka za 500. Kaj ne? Jako sem tudi vesela napredka v Jolietu. Ta mesec so imele 28 novih, drugi mesec pa jih hočejo imeti kar 50. To je pogum in pravi duh! Bog vam daj srečo! Nič pa še nisem slišala, kaj pravijo v So. Chicago. Tam so bila mnenja, da zagotovo dobi nagrado. Kako bo? . . . Stevilka 10, Collinwood, O., ima 24 novih. Vseh skupaj v mesecu septembru imamo več kot 100 novih. Opazila sem tudi, da podružnici št. 11 in 19 v Evelethu lepo napredujejo. Kaj pa, ko bi šla nagrada na sever in bi moral jug in vzhod žalostno za njo gledati? — So pa še druge podružnice, ki imajo precejšnje število članic, kot št. 14, 15 in 16. Kaj če se te zavzamejo in pomnožijo svoje članstvo za polovico. Lepo bi tudi bilo, da se ujezi sam Chicago. Če se zavzamejo, jih lahko tam imajo kar 500 in ne 200 kot je treba, in to že do novega leta. Tudi št. 5 v Indianapolisu pravi, da ima veselje do nagrade. Jaz bi sicer najraje videla, da nagrado dobimo v Sheboygan, ker pa je naša naselbina premajhna za tako željo, sem jo opustila. Mogoče se postavi katera druga podružnica v Wisconsinu? Imam pa še eno dolgo novico za vse one, ki si nagrade želijo. Neka glavna odborica Zveze je obljubila iz svojega žepa prispevati vsoto \$25.00 k nagradi, katero je odločil gl. odbor. Tako bo ona podružnica, ki bo najprej dobila zadostno število članic, prejela vsoto \$50.00 za nagrado. To se pa že izplača, kaj ne? Zato na delo vse in povsod. V imenu organizacije se velikodušno uradnici prav lepo zahvalim za njeno požrtvovalnost, vsem podružnicam pa želim kar največ uspeha!

Pozdravljene!
Marie Prisländ, gl. predsednica.

URADNO POROČILO SLOV. ŽENSKÉ ZVEZE.

Podružnica št. 23 S.Z.Z., Ely, Minn., sprejeta v Zvezo meseca septembra 1920.

Imena odborice: Mary Jerich, predsednica; Katie Kapsch, podpredsednica; Katie Slogar, 411 Harvey St., tajnica; Margaret Agnich, blagajničarka; Rose Svetich, Katie Peshell, Mary Slabodnik in Frances Tomsich, nadzornice. Ostale članice: Mary Gornik in Mary Agnich.

Sosesterski pozdrav, Julia Gottlieb, gl. tajnica.

POLITIČNI KOTIČEK.

Piše Marie Prisländ.

Zadnje soboto sem omenjala kandidate sploh. O kandidatih za državna mesta ne moremo skupno razpravljati, ker naše članice raztresene po več državah naše Unije. Skupno pa lahko razmotrivo o predsedniških kandidatih. Ker bodo naše članice oddale svoj glas za prihodnjega predsednika Z. D. ni več kot prav da od bližje spoznamo predsednika v Ameriki smo zadnje čase imeli predsednike samo dveh strank, republikanske in demokratske. Tako tudi letos pride ta dve v poštev. Vzemimo republikansko. Ta stranka se postavlja kot najstarejša in najmočnejša, ki je dala največ predsednikov Ameriki. Zato se ji zdi upravičeno da bi moral biti tudi prihodnji predsednik iz njihove stranke. Demokratska je v manjšini in se postavlja samo z osmimi predsedniki. Trije do teh so služili po dva termina. Prvi demokratski predsednik je bil Jackson leta 1829. — Ker je zadnja dva predsedniška termina vladala v deželi brezposelnost in se vršili in odkrili znani oljnat škandal, si toraj demokratska stranka obeča da se je ameriški narod naveličal republikanske "prosperitete" ki je nikjer ni in bo toraj pre-

menil administracijo. Katera stranka bo zmagala bo pač odločil narod sam, kolikor toliko pa, tudi vsemogočni ameriški dolar.

Republikanskemu kandidatu se oponaša, da je nestalen in da pred sedmimi leti še ni vedel ali je republikanec ali kaj. Poprijel se je stranke še le pozneje, ker je tako boljše kazalo. Bil je uspešen kot živilski administrator za časa svetovne vojne. Nek hudomušneš je rekel, da je baje on kriv, da smo takrat morali očistiti vse ameriške mline s tem, ker smo bili primorani jesti kruh iz 50 in več let stare ječmeneve in koruzne moke, medtem ko se je sveža moka in pšenica deportirala v Evropo. Tudi farmarji mu niso prijazni in mu predbacivajo nepravilno postopanje. Za časa vojne je namreč on odredil gotovo ceno za pšenico in niso je smeli višje prodajati, medtem ko so morali za svoje in farmerske potrebščine plačevati nezasišano visoke cene. Republikanecem se tudi oporeka ovrženje takozvanega McNary-Haugen bill-a, ki bi naj bil farmarjem v prid, a ga je predsednik vetiral. Nasprotno pa je Mr. Hoover jako popularen in energičen, ter bo nevaren nasprotnik demokratom. Poleg tega bo pa še republikanska stranka napela vse svoje moči da zmagata in se obdrži na krmlju. Tako interesantnih volitev in tako vročega boja še ni bilo kmalu za predsedniško mesto kot bo letos.

PRIJAZNA, LJUBEZNIVA GOSPODINJA

Zakaj je v nekaterih naših družinah toliko sonca sreče in zadovoljnosti, da jim njih manj srečni sosede zavidejo in začudeni vprašujejo, kake bojne sile so razprostrle močna krila varstva nad to ali ono oblagodarjeno hišo? Odgovor je lahek, preprost. Ta tajna moč, ta angel sreče je dobra, prijazna in ljubezniva gospodinja.

V hiši, kjer gospodinja prijazna žena, ni prostora za prepire. Kdo pa se naj krega in razsaja? Mož? Čemu, saj ne najde vzroka, ker mu pride

žena vedno s smehljajem nasproti. Včasih je morda hud na ves svet, bole ga morda kakke krivice, tare ga skrb. Oblak nezadovoljnosti se razprši, razblini se v nič in da prostora soncu. Kdo je razgnal oblak? Prijazna žena, gospodinja s svojo prijaznostjo. In otroci naj bodo nezadovoljni? Kaj še! Imajo mater, iz katere ust nikoli ne slišijo odurne, sitne besedi, nikoli ne vidijo sitnega, neprijaznega obraza, čeprav je morda zaposlena ali ima križe, o katerih pa ne toži. Posli naj se pritožujejo? Pač ne; saj vsi ljubijo gospodinja, ki si je s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo pridobila srca vseh. Prijazna gospodinja ne bo nikoli imela križev s posli; vsak jo bo rad ubogal in ji bral željo, ki bo njemu povedla, že iz oči. Ljubezniva gospodinja bo imela vedno iste zveste dekletke, ker je ne bodo marale zapustiti.

Prijaznost je čednost, ki najde vhod v vsako še tako trdo, neobčutljivo srce. Koliko dobrega lahko stori prijazna gospodinja, ker ima ključ, s katerim odklepa močne zapahne srca, v katero vliva tolažbo, daje pogum in jih vnema za vse dobro in plemenito, medtem, ko se odurne, neprijazne gospodinje vse ogiblje in so člani družine najbolj srečni, kadar sitne žene ni doma, ali, da je vsaj ni v bližini.

Prijazna gospodinja vpliva blagodejno na vso bližnjo in daljno okolico. Sosede jo ljubijo in spoštujejo. Kjer vlada prijazna, ljubezniva gospodinja, ni preprirov v sosesčini. Advokati in sodniki imajo večkrat slabše čase, ker dobre gospodinje ne razdirajo miru radi kokeši, ki prestopajo mejo, in morebitne žaljive besede povračajo z lepimi, prijaznimi. Če nastane kak prepir med otroci dveh družin, se miroljubna, pametna gospodinja ne bo vmešavala vanj in bo

SUBLJEV KONCERT V MILWAUKEE.

Naznanja se vsem Slovincem v Milwaukee in okolici, da priredi Mr. Anton Šubelj, znani umetnik, operni pevec iz Ljubljane, zanimivi koncert v S. S. Turn dvorani, in sicer v soboto, dne 6. oktobra zvečer ob 8. uri.

Torej pokažite se slovenski rojaki ob tej priliki, da znate vpoštevati znanosti slovenskih umetnikov. Udeležite se v obilnem številu. S tem boste izkazali čast našemu umetniku, katero si tudi v resnici zasluži. Ta koncert bo nekaj izvanrednega, kar se ne sliši lahko kdaj. Drugi naši rojaki, kateri so Mr. Šubeljna že slišali, vedo o tem veliko povedati.

Pred vsem pa ta dan naj velja za Slovence v Milwaukee, da se izkažemo složni za eno skupno stvar. Koncert se bo vršil pod vodstvom vseh pevskih društev v Milwaukee.

Za pripravljalni odbor: (Ogl.) Antonia Čertveznik.

skušala s svojo prijaznostjo utrditi prijateljstvo.

Na gosta napravi prijazna gospodinja lep utis. Ne ceni toliko postrežbe kot prijaznost, ljubeznivost gostiteljice. Prijazen obraz, olikano obnašanje, ljubeznive besede nadomesti morebitno pomanjkljivo postrežbo, če gospodinja nima sredstev za boljše.

Prijaznost, ljubeznivost mora prihajati iz dobrega, plemenitega srca, drugače je hčnavščina. Dolžnost vsake gospodinje je torej, da si izobrazi srce, potem ji bo prijaznost naravna. Posnema naj Marijo, ki je bila gotovo najboljša, najbolj plemenita, najbolj prijazna in ljubezniva gospodinja.

TISTI, KI NE MOREJO IZPOSTELJE.

V vseh časih so bili ljudje, ki niso šli v posteljo, če so bili zaspani, utrujeni ali bolni, ampak tudi iz drugih vzrokov. Švedski kralj Bernadotte je šel vedno v posteljo ob 11. zvečer in jo je zapustil drugi dan ob 4. popoldne. Pozimi je svoje ministre sprejemal v postelji, kjer je tudi podpisoval akte. — Singer, iznajditelj tkalne šivanke je ležal v postelji in sanjal o svojem stroju; vse njegovo mišljenje je delovalo navadno le v spanju. V sanjah se mu je nekdo zdelo, da drvi nek konjenik proti njemu s sulico. Singer se je ustrašil in zbudil ter je zbral, kar je mislil in kar se mu je sanjalo in igla je bila gotova. — Špancu Everardu Blascu je nek prorokovalci prorokoval, da ne bo umrl v postelji. Blasco je mislil, da bo večno živel in od tedaj ni več zapustil postelje. Šest let je ležal; naenkrat se pojavi potres. Blasco skoči s postelje, da bi zbežal, pri tem pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik in je bil mrtev. — Anglež White je kot zdrav in čvrst mož ležal

SOBO oddam v najem. — Hot water heat.

JOSEPH KENIG
2054 W. Coulter Street,
Chicago, Ill. č. 7, 8

POZOR NAROČNIKI-CE!

Vsem onim, ki naročajo list "Amerikanski Slovenec" svojim domačim, ozir. prijateljem in znancem v stari kraj, naznanjamo, da je večim potekla naročina. S pošiljanjem lista v stari kraj so veliki stroški. Treba je list drago frankirati, to je dajati nanje znamke, in to mnogo stane. Radi tega prosimo, da naj vsi taki kolikor mogoče točno naročnino poravnajo. Ako jim ni mogoče ravno tedaj, ko naročina poteče, naj to sporoče upravnistvu, da se jih za tako naročnino počaka in da se list v stari kraj ne ustavi. Upravnistvo rado počaka za naročnino, samo če je o tem obveščeno. Ako ni, se seveda list ustavi, ker s pošiljanjem lista v stari kraj so, kakor smo že omenili, veliki stroški.

Naročniki(ce) po Ameriki imajo zaznamovano poleg svojega imena na naslovu, do kdaj je njihova naročina plačana. Prva številka znači mesec, druga leto. Po tem lahko vsak naročnik razvidi, kdaj mu naročina poteče. Ako v takih slučajih naročniki točno pošljejo sami svojo naročnino na upravo lista, s tem listu in podjetju mnogo koristijo. Komur pa naročnine ni mogoče poravnati ravno v času, ko mu poteče naročina, naj blagovoli o tem obvestiti upravnistvo lista in rade volje se ga bo počakalo za naročnino do časa, ko bo v stanu isto poravnati.

Upamo, da bodo dobri in blagi naročniki našega lista to vpoštevali in v tem oziru sodelovali. Za vsako naklonjenost v tem oziru se vsem že vnaprej zahvaljujemo.

Uprava "Amer. Slovence".

šest let in sedem mesecev v postelji. V tem času je štirikrat premenjal svoje stanovanje, toda postelje ni zapustil. Ko se je selil, so morali prenesti posteljo z njim vred v novo stanovanje. To se je moralo zgoditi celo tedaj, ko se je selil iz mesta v mesto. — Tudi znameniti angleški sodnik Dorville se ni mogel ločiti od svoje postelje. Stranke so morale priti v njegovo spalnico, kjer so se vršile tudi razprave. Ko je delal testament, je strogo prepovedal, da bi ga pokopali v krsti. V grob je šel s svojo ljubljeno posteljo.

VELIKI PORAST.

V manj kakor treh letih časa, odkar se je predstavilo narodu Budweiserjev Malt, je njegova populariteta tako narastla, da se danes izmed vseh drugih maltov najhitreje in v največji množini razprodaja. Razprodaja se po celi Ameriki. Naročila prihajajo v urad, kakor vodni tok, neprestano z vsako pošto. Velika tovarna stalno obratuje, da zadosti naročilom.

Naravno, da gre kredit za to popularnost tega slovečega malta dobri kvaliteti tega produkta. Vendar pa kljub vsemu temu Anheuser-Busch uradniki čutijo, da Budweiserjev Malt bi se re mogel tako spretno prodajati brez oglaševalne podpore. Zato tudi pridno oglašajo.

NA PRODAJ IMAM
2 sode po 50 galonov.
Sleh (trami pod sodi),
1 miza za klet
1 moško obleko (2 hlače),
1 vrhno moško suknjo.
Oglasite se na
3301 W. 22nd St. (3. floor)

V tem letu prinaša te oglase naš list in še 2117 drugih ameriških listov. Oglasi se redno objavljajo in opozarjajo na to dobro kvaliteto tisoče in tisoče čitateljev. Poskusite tudi Vi ta Malt, ki ima tako izvrsten okus češkega hmelja. Jugoslovani v veliki večini rabijo Malt. Kupite Budweiserjev Malt, ki ga dobiti v vsaki trgovini.

Na Angleškem so letos izdali 2,810.162 pasjih znamk. V petih letih po vojni se je število psov na Angleškem zvišalo za 50%.

PRODA SE

dvonadstropna hiša s 7. in 4. sobami. V hiši so vse udobnosti kot elektrika, plin, kopalna, itd. Proda se prav poceni, radi odhoda v stari kraj.

Cena je \$24000.00, dobi se lahko toliko posojila. Kdor potrebuje hišo je kakor nalašč. Hiša se nahaja samo en blok od slovenske cerkve.

DALJE se proda lep urejen Candy Store blizu slovenske cerkve. Tudi po nizki ceni. Istotako imam še več drugih vsakovrstnih hiš na prodaj v bližini slovenske cerkve. Zglašite se pri meni, da jim Vam razkažem.

Več pojasnila o vsem dobite pri:

MARTIN LAVRICHU,
1900 West 22nd Place
Phone: Canal 5777.

KVALITETA — TOČNOST
POSTENJE
A. F. WARHANIK
zanesljivi lekarnar — zaloga fotografskih potrebščin.
2158 West 22nd Street
vogal Leavitt cest
CHICAGO, ILL.

KNJIGE za šolo in dom

Ob bližajočem se šolskem letu priporočamo slovenskim šolam, č. g. duhovnikom, staršem in posameznikom našo veliko izbiro slovenskih učnih knjig. — Pozornost želimo obrniti na sledeče, ki se lahko uporabljajo v šoli, a so tudi praktične vrednosti v domači uporabi.

- 1) Abecednik, za ameriške Slovence \$0.45
- 2) Katekizem za ameriške Slovence, slov.-angleški..... .45
- 3) Webster's New Standard Dictionary. Fina vezava v platno. Ob robu so vrezane začetne črke, s čemer je omogočeno, da se besede lažje najdejo. Cena..... 1.00
- 4) Popular Webster Dictionary, manjša izdaja ..... .45
- 5) Atlas z zemljevidi celega sveta. Zelo pripraven za učence, kakor tudi za domačo porabo..... 2.50
- 6) Globus, zemeljska obla, ki je v veliko pomoč pri učenju zemljepisja 1.00
- 7) Heart Songs. Zbirka nad 400 najbolj priljubljenih ameriških pesmi z notami. Fina vezava..... 2.00
- 8) English-Slovene Reader. (Angl.-slov. čitanka). Spretno prirejena knjiga za Angleže, da se lahko slovensko uče, kakor tudi za Slovence za učenje angl. jezika 3.00
- 9) United States of America. Pojasnila in pouk v slovenskem in angleškem jeziku o federalni vladi in o državnih in lokalnih upravah. Zelo primerna knjižica za tiste, ki žele postati ameriški državljani, a tudi drugim bo dobro služila ..... .25
- 10) Državljanski katekizem. Vprašanja in odgovori, ki jih je treba znati pri dobavi državljanskih papirjev ..... .25
- 11) Slovenska stenografija. 1. in 2. del. Kdor bi se želel izvežbati v tej zanimivi vedi, ki je tudi velike praktične koristi, mu priporočamo to knjigo. Oba dela skupno 1.20
- 12) Učnim močem, ki se trudijo, da predočijo učencem zlo pijančevanja, priporočamo knjižico "Učitelj v boju proti alkoholizmu" ..... .45

Za druge knjige in molitvenike nam pišite po cenik.

Naročila, katerim je priložiti potrebno svoto denarja, pošljite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

Phone: CANAL 5903

JOSEPH PAVLAK

PRVI JUGOSLOVANSKI POGREBNIK V CHICAGO

1814 South Throop Street Chicago, Illinois

Se priporoča Slovincem ob času pogrebov. — Mrtvašnica na razpolago. — Avtomobili za vse slučaje, kakor ženitovanja, krste in pogrebe. — Na razpolago vsem noč in dan.

A. Grdina & Sons

TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD

6017-19 Sa. Clair avenue in

1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio.

TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČI

Randolph 1881 ali Randolph 4550

PODRUŽNICA:

15303 — Waterloo Road — Phone Eddy 5849

Tel.: Roosevelt 2316

John Pichman

SLOVENSKI KROJAČ

1810 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Ali veste, da izdelujem obleke po izvanredno znižani ceni. Kadar hočete imeti obleko ali suknjo za ceno \$23.50, pridite k meni in prepričajte se, da pri meni dobite najboljšo obleko za zelo nizko ceno. Prihranite si lahko od \$15.00 do \$25.00. — Tudi čistem, likam in popravljam obleke za otroke, dame in može. Moje geslo je: "Dobro blago za nizko ceno" Vsem rojakom se priporočam za obilen obisk.

Žena z zaprtimi očmi

Pierre l'Ermite. - Poslovenil dr. Lovro Sušnik.

Mladenka je pokleknila:
"Moj Bog! Ob prehodu v to novo neizvestnost, v katero zdrknem z večjo bolejšjo kot kdaj prej, Te prosim: vodi me. . ., usmili se neznačajne stvarce katera sem! . . ."
In v skromni sobici, ki jo je slabo razsvetljeval medel soj sveče, je stegnila Rozalina pl. Cressy proseče obe roki proti "nevidnim", ki so morali biti tu in trpeti z njo v tem smrtnem boju. . .

Štiriindvajseto poglavje.

No, ob isti uri ponoči se je vršil v nadstropju pod njo pravcat vojni svet.

Sestanek v shrambi, kjer je sama pravkar zalotila svojega sina skupaj s sobarico, je bil nagnil gospo Sughe za trdno, da se loči koj drugi dan od Marije Durand.

Melanija je imela očitno prav. . . Tako ta stvar ni mogla, ni smela iti naprej že radi časti hiše same ne.

Treba je bilo še poskrbeti za izvršitev in navesti vzrok.

"Jaz predlagam," je rekla Melanija, "tole: Čim bosta gospoda odšla na vlak, pokličete to deklino predse v jedilnico; jaz stojim poleg vas. . . Celestin pa z druge strani. Vi ji poročate: Dekle, ne rabim več vaše pomoči. . ., plačam vas še za en teden in vi mi boste napravili veselje s tem, da se takoj odstranite od tod. . ."

... Če odide takoj, kar je verjetno, potem je zadeva opravljena. . . Odkrivali smo se končno te pecevnice.

... Če vas pa vpraša, kako to — česar ne verjamem —, potem sem jaz tu, da jo primem, in Celestin tudi. Ne res, Celestin?"

"Da, Melanija."

"Najbrž bo hotela imeti od mene spričevalo," pripomni gospa Hughe.

"Napravite ji ga. . . brez vsake obveznosti. . . O, če bi bila jaz gospa, vem dobro, kakšno spričevalo bi ji dala! . . . A gospa je slaba. . . je premehka! . . . Ko bi morala nasprotno biti močna. . . odločna. . . ostrá! . . ."

"Gospa ima trinšestdeset let. . ."

"Ko bom jaz stara trinšestdeset let, bom že razbila nos vsakemu, kdor me bo izzval!"

"Ostanimo torej pri tem, kar je sklenjeno. Nekako ob devetih jo pokličem doli v jedilnico. . . Predvsem naj bo Celestin tukaj! . . ."

"Zakaj predvsem Celestin? . . . Jaz s svojo zajemalko in svojim krompirjevim tolkačem zaležem tudi toliko kot Celestin. . ."

"Tedad. . . pa oba! . . ."

"In vse se bo zasukalo jako hitro kot kocka. . . O, imela sem posla že z drugačnimi. . . In pa bitka. . . smodnik. . . to je nekaj zame! . . ."

In Melanija je odšla slednjič zmagoslavno spat, za njo pa Celestin.

Gospa Hughe ni mogla spati. Takšni surovi prizori in takšne viharne ločitve so ji bile zoprne. Bridka misel ji je prišla glede njihovega prijatelja, župnika od sv. Frančiška Saleškega. Vseeno bi bil lahko malo manj slabo izbral! . . . Pri svoji starosti in preizkušnosti, ki jo je moral imeti. . .

Obračala se je sem in tja v postelji. . . slišala, kako sta mož in sin vstala, zajtrkovala. . . kako je prišel avto, da ju odpelje oba na kolodvor. . . kako se je avto vrnil. . . Melanija in Celestin sta morala biti sedaj skupaj v kuhinji in se pripravljata na izvršitev smrtno obsodbe.

Tedad je pozvonila kuharici. Ta je prišla z obrazom, kot ga je imela v bojnih dneh.

"Ali je Marija že prišla doli?"

"Ne. . . in vendar je že 7 ura. . . Gospodoma sem pripravila zajtrk jaz. . . Zdelo se je celo, da gospod Ludovik ni bil nič kaj posebno zadovoljen. Moja glava nima te prednosti, da bi mu ugajala. . ."

"Zakaj pa ne Marija?"
"Ker je dragica, najbrž izmučena radi svojega galeba in svojih šopkov, bila potrebna nekaj uric več spanja! . . . Razumete. . ., ima vso pravico! . . ."

"Čujte, Melanija, ljubše mi je, da se izvrši obsodba takoj in da zajtrkujem šele potem. . . Sicer. . ."

"Bo imela gospa želodec stisnjen. . ."

"Pa da. . ."

"Pojdimo!"

"Je vse domnjeno? Jaz grem v obednico, pozvonim Mariji. . . Čim pride doli, vstopita vidva, vi in Celestin, z njo vred. . . ali še bolje. . . vstopila takoj z menoj. Na ta način bomo čakali trije."

"Nikar se vendar ne bojte! . . . 'Gorjanci' so tu! . . ."

Nekaj trenutkov nato se namesti gospa Hughe v svojem naslonjaču v obednici. . . Celestin, ki se drži okoliščinam primerno, se je postavil na njeno desno stran, Melanija z rokami v bokih se utabori na njeni drugi strani.

"In zdaj, gospa, korajžo! . . . Pozvonila bom in kako!"

Toda v hipu, ko krene Melanija proti mizi za postrežbo, se zasliši lahek, dobro znan korak na preprogi stopnic.

"Je že tu" . . . ponovi Celestin.

"Je že tu" . . . jeclja gospa in poprime s tresočo roko za naočnico.

Res, je že tu.

Ampak to ni več Marija Durand s svojo čepico in z belim predpasnikom, ki je prišla doli, da vrši svojo službo in pripravi prva jedila.

Je elegantna in enostavna gospodična, ki bi bila na mestu v kateremkoli salonu. V roki ima majhno potno torbo.

"Gospa, žal vam moram povedati, da zapuščam vašo hišo. . ."

"Potem ko je obogatela! . . ." se roga Melanija.

"Zapuščam jo nenadoma; vendar ne zahtevam od vas niti plače za en mesec niti za en teden, pa niti spričevala. . . Po kovčeg pošljem z železnice. Tozadevno bi vam bila neskončno hvaležna, če mi ne vlomijo vanj še drugič. Klanjam se, gospa. . ."

In ne da bi čakala najmanjšega odgovora, se Marija Durand odpravi. . .

Odhaja po isti stezi, kjer je stopala včeraj sredi cvetlic in rumenega žita. . . Odhaja, ne da bi se obrnila nazaj. . . zato ne vidi še poslednjikrat Melanije, kako ji kaže pest in zaluča za njo svojo prijubljeno besedo, spolnjeno po okoliščinah:

"Ah, vlačuga vseh vlačug! . . ."

II. DEL.

Petindvajseto poglavje.

Ob desetih zvečer.

Župnik od sv. Frančiška Saleškega je po večerjal.

Dan je bil kot vsi dnevi pri gotovih pariških župnikih stalna, utrudljiva preobremenitev, ki se prime duhovnika koj po maši in mu sledi korak za korakom, uro za uro in včasih minuto za minuto: tako dela iz njega bitje, ki se obešajo nanj vse bolečine, vse stiske, vsi intesi, vsa samoljubja in celo vse muhe.

Med deseto uro in polnočjo nastopita dve prijetni uri, ko bo mogel slednjič čitati, delati, moliti.

Nocoj posebno rabi časa zase. Zato je dal vratarici strogo naročilo: "Izvemši za bolnike, ki se jim mudijo, nisem doma prav za nikogar. . ."

S.P.D. sv. Mohorja

Ustanovljena 31. decembra, 1921. Inkorporirana 12. oktobra, 1923.
SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS

ODBOR ZA LETO 1928:
Duhovni vodja: Rev. Anselm Mura, O.F.M., 1852 W. 22nd Place.
Predsednik: Max Omerzel, 2123 W. 21st Place.
Podpredsednik: Anton Banich, 1931 W. 22nd Place.
Tajnik: John Gottlieb, 1845 W. 22nd Street.
Blagajnik: Leo Mladich, 1941 W. 22nd St.
Zapisnikar: Frank Primozich, 1927 W. 22nd Place.
Dr. zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 2000 W. 22nd Street.

NADZORNI ODBOR:
Theresa Chernich, Andrew Glavach in Frank Kobal.

POROTNI ODBOR:
Louis Duller, Frank Grill in John Fale, st.
Organizatorja: Frank Primozich in Jennie Slabe.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.
Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 12. do 55. leta starosti. Pristop v družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c na mesec mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicago. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!
Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO SLOV. PODP. DRUŽBE SV. MOHORJA.

Chicago, Ill., 4. oktobra 1928.

Vsemu članstvu Slov. Podp. Družbe sv. Mohorja se uljudno naznanja, da se bo vršila redna mesečna seja v nedeljo, 7. oktobra letos v navadnem prostoru. Ker bo več naših odborikov in članov takoj po seji odšlo v South Chicago, se bo seja pričela točno ob pol 2. uri popoldne. Asesment se pa prične pobirati še pred 1. uro. Ne pozabite na to.

Tretje četrtletno poročilo za leto 1928.

Preostanek v blagajni dne 30. junija 1928	\$6062.63
Mesec:	Dohodki: Stroški:
Julij	\$ 451.05 \$ 705.51
Avgust	354.06 219.00
September	566.08 246.00

Skupaj	\$1371.19	\$1170.51
Skupni dohodki	\$1371.19	
Skupni stroški		1170.51

Preostanek v blagajni \$ 200.68   200.68

Blagajna dne 30. septembra 1928 \$6263.31

Pristopili:

Konrad Ladstaeter, Anna Ribich in Anna Horvat.

Odstopili in črtani:

John Falle Jr., John Horwath, Rev. Benvenut Winkler, Agnes Horwath, Rose Posedi, Miss Elizabeth Kerzich, Antonia Kerzich, Olga Kerzich, Albin Jazbec, John Mohar, Mrs. Mary Falle Jr. in Ludwig J. Skala.

Bratski pozdrav, John Gottlieb, tajnik.

Dobro meso - Dobra postrežba

se dobi le v dobri mesnici. Pri nas dobite vedno najboljše sveže, kakor tudi prekajeno meso. Izdelujem prave kranjske domače klobase, narejene po domačem receptu. — Se priporočam v naklonjenost!

MATH KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd St. Phone: Canal 6319. Chicago, Ill.

MORA biti nekje vzrok, da se proda tako veliko množino Budweiserjevega Malta.

NE MORETE PREVARATI MILIJONE S KVALITETO IN REZULTATOM.

Budweiser Malt Syrup izboljša okus in poveča hranilno vrednost kruha, cakes, piškotov in drugega peciva. Dobi se pri groceristih in drugih trgovcih. Imenujte kar zahtevate.

ANHEUSER-BUSCH, ST. LOUIS

Budweiser Malt Syrup

HOP FLAVORED OR PLAIN

WESTERN SALES CORPORATION
1525 Newberry Ave.
Phone Canal 7051 Chicago, Illinois

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Znanstveno močvirje.
G. Molek govori o "znanstvenem mehurčkanju" in morda ni ravno slabo zadel, dasi gotovo ni mislil, da bo zadel tudi samega sebe. Mnenja gredo seve vsako svojo pot in precej narazen. On vključuje v mehurčkanje krščansko versko modroslovje o duši, posmrtnem življenju, kakršno zagovarja "prijatelj Trunk in drugi gospodje", ter je prepričan, da je materialistična filozofija na vrhuncu in v posesti vse modroslovne znanosti in znanstvena skozinskoz. — Ampak "Trunk in drugi gospodje" majajo z glavami o resničnosti take znanstvenosti, in vsaj jaz za mojo osebo imenujem to "znanstveno močvirje". Tako si kažemo drug drugemu hrbet.

Gre za neko, morda za več izjav na letnem zborovanju angleških znanstvenikov v Glasgowu. Jaz sem o ti zadevi že nekaj zapisal, ko sem dobil prvo vest. Poprašal sem, kakšne sorte znanost mora to biti, da ti znanstveniki lansko leto niso imeli duše, letos jo pa imajo. G. Molek se je vrezal, ko je zapisal: "Prijatelj Trunk bo nedvomno toplo komentiral njegove (Braggove) besede." Braggovi nazori o duši se strinjajo z mojimi nazori, a ni bilo nič treba, da bi ga bil "toplo komentiral", dasi bi v tem ne bilo nič napačnega, pač pa sem malo podregal — vedo in gotove — znanstvenike.

Mene i morda še druge pa g. Molek malo zbada, ker vsaj jaz sem že večkrat zapisal, da je kak učenjak, ki govori in izjavlja to ali drugo, "izven svojega polja", da "ni strokovnjak", morda tudi, da "ne razume". S takim zbadanjem hoče g. Molek očitno braniti v tem slučaju Sira Arthura Keitha, Osborna, sploh znanstvenike, ki napeljujejo vodo na njegovo filozofično in "brezdušne" mlino. Moje, če se smem tako izraziti, učenjake, g. Molek jih imenuje "učenjake-vernike", hoče posegetati, ko piše o "znanstvenem mehurčkanju".

Ne morem pomagati, da mu vrnem drago za milo, in govornim o — njegovih "učenjakih-

brezvernkih" potom znanstvenega močvirja.

Vsaka lišica svoj rep hvali, in g. Molek misli, da je pri njegovih evolucionističnih modrijanih vse jasno kakor beli dan, dasi bota komaj dva enih misli v bistvenih vprašanjih, kakor se on sam ne strinja v vsem niti z McCabom. Jaz smelo lahko trdim, da je pri modroslovcih katoliškega naziranja edinstvo v bistvenih točkah, n. pr. da je duša, posmrtno življenje, dasi obstajajo nebitvene sporne točke, saj bi drugače modrovanje ne imelo smisla.

Odločno moram pa odkloniti gotove "učenjake-vernike", katere prišteva g. Molek k našim vrstam. Piše namreč:

"Na primer Oliver Lodge smatra, da 'duše plavajo po vsemirju in vedno iščejo stikov z ljudmi'. On je spiritist. Dr. Pupin, naš 'veliki Jugoslovan', ima nekak panteizem: celo vsemirje mu je bog. Garrett P. Serviss, zelo popularen ameriški astronom, odklanja osobnega, biblijskega Boga, govori pa o nekem nebuloznem 'višjem bitju'. Edison goji idejo o nekaj 'vitalističnih stanicah'. Nekateri verujejo v inkarnacijo, to je, da se 'duše' vračajo in žive ponovno v drugih osebah."

Ti učenjaki in filozofi so morda res učenjaki-verniki, morda bodo tupatam tudi kaj pravega zadeli, a med katoliške modroslovce ali dušeslovce se jih ne more uvrstiti, ker večinoma so njih znanstvena modrovanja, kakor je razvidno iz Molekovega citata, prav enako znanstveno močvirje, kakršno širi svoj zgrešen modroslovni vzduh tudi med izrecnimi — učenjaki-brezverci.

Lodge, Pupin, Serviss, Edison niso — naši, kam pa spada jo, to je njih lastna zadeva.

PRIPOROČILO IN NAZNANILO.

Rojakom v Clevelandu, in državi Ohio naznanjamo, da se med njimi mudijo naš potovalni zastopnik **Mr. John Kramarich**, ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Amer. Slovenca", oglase, prodajati naše knjige, plošče in sploh vse, kar v zvezi z našim podjetjem. Mr. Kramarich je naučen za najtopleje priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo širiti katoliški list A. S.

Uprava Ame. Slovenca.

Priporočamo

da redno hranite pri nas, mi pa bomo imeli na skrbi, da bodo vaše vloge obrestonosne ter varne in da vam bodo pomagale za vas.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik

4 1/2% obresti

plačuje na denarne vloge

PRUDENTIAL BANK

(Zakrajšek & Češark)

455 W. 42nd Street, New York, N. Y.

To je sedaj državna (State) banka ter ima \$175,000 glavnice in rezerve. O njeni zanesljivosti toraj ne more biti dvoma. — Poslužujte se je!

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času salitve.

Pohištvo
Telefon: Roosevelt 6221.
LOUIS STRITAR
2015 W. 21st Place, Chicago, Ill.